

Dr. Ivan Bagarić, general saniteta Hrvatskoga vijeća obrane održao predavanje na Harvardu

Berislav Marušić

Dr. Ivan Bagarić, bivši zapovjednik Stožera saniteta Hrvatskoga vijeća obrane i član Skupštine Republike Bosne i Hercegovine, održao je 4. travnja 1998. predavanje na Sveučilištu Harvard (Cambridge, Massachusetts, SAD). Predavanje je organiziralo Udruženje za jugoistočnu Europu Sveučilišta. Dolazak dr. Bagarića na Harvard jedna je u nizu njegovih radnih posjeta Sjevernoj Americi u sklopu boravka na usavršavanju u Guelphu, Kanada.

Njegov boravak u Kanadi organiziralo je udruženje IPPNW (Međunarodna udruga liječnika za prevenciju nuklearnog rata), preko svoga predstavnika, dr. Edwarda Crispina, kod kojega dr. Bagarić ujedno i boravi. Pored posjete Harvardu, dr. Bagarić će imati priliku obratiti se kongresu liječnika kanadskog javnog zdravstva u Montrealu u lipnju ove godine.

Dr. Bagarić je govorio o razvoju situacije u BiH 1992.-1995. te opisao trenutno stanje u zemlji. Kao primjer kojim je ilustrirao i pojasnio svoje zaključke upotrijebio je područje javnoga zdravstva u okviru kojega je djelovao za vrijeme rata i koje je njegova specijalistička struka. U svom govoru dr. Bagarić je izrekao nekoliko važnih stvari koje su slušateljstvu, pretežito sastavljenom od studenata sa svih strana svijeta, pojasnili zbivanja u BiH. Nakon uvodnog govora dr. E. Crispina, koji je predstavio dr. Bagarića i objasnio okolnosti koje su omogućile njegov dolazak, dr. Bagarić je govorio o danima prije rata kad su postavljene osnove današnje Republike Bosne i Hercegovine. Kao član Skupštine BiH, godine 1990. dr. Bagarić je, zajedno s hrvatskim i muslimanskim zastupnicima, glasovao za nezavisnost BiH. Time je potcrtao trud Hrvata u BiH u stvaranju nezavisne države, naglasivši kako je to pokazatelj da Hrvati nikad nisu željeli razbiti BiH, za što ih često optužuju međunarodni mediji. Tu je činjenicu, međutim, muslimanska strana uporno prešućivala, prikazujući se kao jedini stvaralac BiH.

- No pritom su zaboravili da je Deklaracija o nezavisnosti Bosne i Hercegovine donesena u Skupštini zajedno s Hrvatima - rekao je Bagarić.

Kako su agresijom na BiH Srbi zauzeli dvije trećine teritorija, mnogobrojne muslimanske izbjeglice su prebjegle u Hrvatsku i slobodne dijelove BiH. Tako se dogodilo da je u gradovima kao što su Mostar i Bugojno, u kojima su prije rata narodi bili brojčano izjednačeni, muslimanska populacija odjednom nadmašila hrvatsku u omjeru od barem dva prema jedan. To je dovelo do konflikta između Hrvata i

Muslimana koji se tek donekle razriješio Washingtonskim sporazumom.

Međutim, tek je sporazumom iz Daytona došlo do mira, iako je Daytonski mir najveće dobitke donio - Srbima. Oni su dobili 49% teritorija iako nisu brojčano toliko zastupljeni. Analizirajući mogući politički rasplet, dr. Bagarić je zaključio da su Hrvati zapravo najveći gubitnici u ratu jer su izgubili plodnu Posavinu i jer, izmučeni ratom s Muslimanima i Srbima, nisu uspjeli zadržati velike dijelove srednje Bosne koja je bila većinski hrvatska.

Nakon te analize, dr. Bagarić se okrenuo zdravstvenom aspektu rata i opisao na koji se način pružala medicinska pomoć. HVO je osnovao mnogobrojne bolnice koje su stoga formalno ostale pod vojnim zapovjedništvom, iako su pružale pomoć i vojnicima i civilnom pučanstvu. Zapravo su se u njima liječili ponajprije civili, i to svih nacionalnih pripadnosti. S obzirom da je neposredno prije početka rata ili za vrijeme rata pola medicinskog osoblja i liječnika pobjeglo iz BiH - svi oni koji su ostali, Hrvati, Muslimani, Srbi ili Židovi, radili su zajedno - rekao je dr. Bagarić. Pritom su se liječnici koji nisu hrvatske nacionalnosti, ali koji su ipak radili u bolnicama HVO-a, jako istakli. Na primjeru odlaska tako velikog broja liječnika, dr. Bagarić je zaključio koliko je velik ukupan broj ljudi napustio BiH te koliko je velika društvena kriza koja se tek mora prebroditi.

U zaključnom dijelu govora, a napose u raspravi koja je uslijedila, dr. Bagarić je istaknuo korake koji bi se mogli poduzeti za rješavanje postojećih problema u BiH. Najveći teret koji leži na državi jest visoka nezaposlenost, koja dostiže čak 80%. U takvim je uvjetima teško postići potpuno normalno stanje makar je mir zasad osiguran. Stoga je dr. Bagarić sugerirao da bi države zapadnoga svijeta najprije trebale investirati u gospodarstvo BiH, te pomoć dijeliti ravnopravnije. Poticanjem produktivnosti cijeloga naroda, ljudi će manje misliti na ono što je bilo i više će se orijentirati na budućnost. Tek tada je moguće potpuno pomirenje. U tom smislu on je pozvao nazočne studente da se organiziraju i da s Harvarda pokrenu inicijativu koja bi pomogla stvaranju klime u kojoj bi se ostvarila nova gospodarska ulaganja. Dr. Bagarić je naglasio da se tu ne radi o humanitarnoj pomoći nego o gospodarskim poduhvatima koji bi donijeli dobitak i investitorima.

Pitanje čime bi se te investicije osigurale, dr. Bagarić je označio kao pitanje koje svi postavljaju. Međutim, jedno bogato društvo kao što je američko moglo bi preuzeti i nez-

natno veći rizik kako bi pomoglo siromašnijem - izjavio je dr. Bagarić. Naglasio je da investicije ne bi bile potpuno neosigurane, jer je narod Bosne i Hercegovine spreman za mir. Nikome više nije do rata, pa je opasnost njegova rasplamsavanja razmjerno mala.

I pored jezičnih prepreka koje je predavač morao svladavati tijekom govora, rasprava koja je slijedila bila je vrlo živa i zanimljiva, najviše zahvaljujući očitoj uvjerenosti, osobnom angažmanu i duhovitosti dr. Bagarića. Opširno,

povoljno i lijepo izvješće o predavanju tiskano je u listu Harvard Crimson, koji se čita u cijelome svijetu.

Berislav Marušić
1955 Harvard Yard Mail Center
Cambridge, MA, 02138-7509
USA
Elektronska pošta: marusic@fas.harvard.edu